Antik Mermerler Amerika Kıyılarında

STEPHEN L. DYSON

BİRLEŞİK DEVLETLER'DE KLASİK ARKEOLOJİ

ZİTABİSCAR KİTAPLAR

STEPHEN L. DYSON

ANTİK MERMERLER AMERİKA KIYILARINDA

BİRLEŞİK DEVLETLERDE KLASİK ARKEOLOJİ

Çeviren:
Füsun Tülek

ANAHTAR KİTAPLAR

ANTİK MERMERLER
AMERİKA KIYILARINDA
BİRLEŞİK DEVLETLERDE
KLASİK ARKEOLOJİ
STEPHEN L. DYSON

Orijinal Adı
Ancient Marbles to American Shores
Classical Archaeology in the United States

Yayın Hakları
© University of Pennsylvania Press,
Philadelphia, Pennsylvania
Anahtar Kitaplar Yayınevi / 2007

Kapak Tasarımı
Cenk Gümüşcüoğlu

Baskı ve Cilt
Özener Matbaası

Birinci Basım
Aralık 2007

ISBN 978-975-8612-95-6

STEPHEN L. DYSON

Buffalo Üniversitesi, New York, ABD'de Klasik Çalışmalar Bölümü öğretim üyesi.

Roma Kenti ve Arkeolojisi, Roma Dönemi İtalyan Arkeolojisi ve Batı İmparatorluğu, Arkeoloji Tarihi ve Kuramı, Roma Sosyal Tarihi ve Roma Kırsalı çalışmalarında uzman olan Dyson Yale ve Wesleyan gibi üniversitelerde öğretim üyeliği yapmıştır. Bir süre Amerika Arkeoloji Enstitüsü Başkanlığı görevini ve enstitünün süreli bilimsel yayını *American Journal of Archaeology*'nin de editörlüğünü üstlenmiştir. Dyson, arkeoloji alanında çalışmalarını zengin bir yayın listesiyle taçlandırmıştır.

Yayınlanan kitaplarından bir seçki Dyson'un arkeolojik çalışmalarda derinliği ve ilgi alanına ilişkin bir fikir vermektedir: *The Creation of Roman Empire* (1985); *Community and Society in Roman Law* (1992); *Ancient Marbles to American Shores* (1998); *The Roman Countryside* (2003), *Eugenie Sellers Strong: Portrait of an Archaeologist* (2004); *In Pursuit of Ancient Pasts: A History of Classical Archaeology in the Nineteenth and Twentieth Centuries* (2006).

FÜSUN TÜLEK

Kocaeli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü öğretim üyesi.

Geç Antik ve Bizans Sanatı ve Mimarlığı, Erken İslam Seramikleri, Bizans Seramikleri, Erken Ortaçağ'da mimarinin Gelişimi, Antik Zemin Mozaikleri Külliyatı ve İkonografik değerlendirmesi alanlarında çalışan Tülek, Kocaeli Üniversitesi'nde sanat ve mimarlık tarihi dersleri vermektedir.

2004 yılında Illinios Üniversitesi Urbana-Champaign'de Mimarlık Okulu Mimarlık Tarihi Bölümü ve Sanat Tarihi Bölümü ortak doktora programından *Late Roman and Early Byzantine Floor Mosaics in Cilicia* konulu çalışmasıyla derecesini almıştır. Tülek'in antik mozaiklere ilişkin ikonografik değerlendirmeleri içeren makaleleri çeşitli yerel ve yabancı süreli yayınlarda çıkmış, 1998 yılında *Efsuncu Orpheus-Orpheus, The Magician* başlıklı bir kitabı yayınlanmıştır. Çevirisini yaptığı iki kitaptan Yevgeny Zamyatin'in *Biz* 1988'de ve Marge Piercy'nin *Zamanın Kıyısındaki Kadın* 1992'de yayınlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

ÇEVİRENİN NOTU 9
ÖNSÖZ 11
1. ÖNCESİ 17
2. AMERİKA'DA KLASİK ARKEOLOJİNİN KURULUŞU 46
3. AMATÖRDEN PROFESYONELE 80
4. MÜZE GELENEĞİNİN OLUŞUMU 145
5. KURULUŞUN ZAFERİ 183
6. İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI VE SONRASI 245
SONSÖZ: 1990'LAR VE SONRASINDA ARKEOLOJİ 313
KAYNAKÇA 317
DİZİN 351

ÇEVİRENİN NOTU

Antik Mermerler Amerika Kıyılarında bir disiplinin tarihçesi, Amerika'da klasik arkeolojinin kuruluşu ve gelişimine ilişkin bir modern tarih çalışmasıdır. Kitap, ne klasik arkeolojinin her bir kazısının yöntem ve teknikleri ile ne de ayrıntılı öyküleri ile ilgilidir. Bir klasik arkeolog, Roma arkeolojisi profesörü olan yazar Stephen L. Dyson, Amerika'da klasik arkeolojinin kuruluşunu ve gelişimini sağlayan koşulları sosyo-ekonomik ve siyasi olguları değerlendirerek irdeler, ve böylelikle Amerikan eğitim sisteminin klasikler ve klasik kültür üzerine temellendirilmesini ve ilgili kurumların kuruluş ve gelişimini de anlatır. İçeriğine son derece uygun kitap başlığı, yazarın hem çıkış noktası hem de vardığı sonuçtur. Niçin ve neden Akdeniz dünyasının antik eserleri Okyanusun öte yakasına ulaştırılmış/maktadır sorusuna verilen didaktik bir yanıttır kitap. Konusunu tarafsız ve ön yargısız işleyen kitap, bilimsel terimlerden uzak akıcı bir dille yazılmış olmasıyla da yalnızca arkeoloji disiplininin öğrenci ve öğretmenleri için değil bu disipline ilgi duyan her kesimden okuyucunun rahatlıkla ve zevkle okuyacağı şekilde yazılmıştır.

Bir disiplinin tarihini bütünlüklü bir yaklaşımla veren kitabın ülkemiz arkeoloji alanında bir benzeri yoktur. Güncel ve çarpıcı konularıyla severek okuyup çevirdiğim kitap, akademik takvime yayılan bir zaman diliminde çevrilmiştir. Çeviri dilinde yazarın anlatımına sadık kalınmış ve gerektiğinde çeviren notunda açıklamalar verilmiştir. Kitabın içinde geçen yayınların özgün başlıkları özellikle arkeoloji öğrencilerinin çalışmalarında referans olarak kullanabilmeleri için Türkçe çevirinin yanı sıra parantez içinde verilmiştir.

Güzel Türkçemize özenle aktarmaya çalıştığım kitaba, Roma arkeolojisi yan dal danışmanım, halen İtalya Palatine Tepesi kazılarını yürüten, ülkemizde de Sardes kazılarında çalışmış arkeolog profesör Eric Hostetter dikkatimi çekmiştir; Klasikçi ve yazıtbilimci Bülent Öztürk kitabın Türkçe çevirisinin dipnotlarını son derece titizlikle düzenlemiştir; Kitabın çevrilmesinde Kocaeli Üniversitesi'nin onayı, Anahtar Kitaplar Yayınevi'nin gönülden desteği ve dostların yaşamı kolaylaştırmalarının rolü ise büyük olmuştur. Destek ve sevgilerinin hiç tükenmemesi dileğiyle teşekkürlerimi sunarım.

Füsun Tülek

Aralık 2007, Kocaeli

ÖNSÖZ

Bu kitabın amacı değişen Amerikan toplumu ve kültürü içinde beliren ve gelişen bir akademik disiplini incelemektir. Arkeolojinin bir alt alanı olan Klasik Arkeoloji Amerika Birleşik Devletleri'nde en uzun tarihe sahiptir. Daha çok ondokuzuncu yüzyıl boyunca ve yirminci yüzyıl başında klasik arkeoloji araştırma modelleri yaratarak ve araştırma gündemleri oluşturarak arkeoloji disiplini içinde temel biçimleyici rol oynamıştır. Bu dönemde klasik sanat, kültürlü Amerikan seçkinlerinin estetik değerlerinin odağı olduğu için klasik arkeoloji diğer birçok sosyal disiplinden daha yaygın etkiye sahipti. Buna karşın, Kuzey Amerika Klasik Arkeolojisinin kapsamlı bir tarih çalışması yoktur. Bu durum Amerikan Arkeolojisi,[1] Avrupa Prehistoryası,[2] Amerikan Mısırbilimi,[3] Mezopotamya Arkeolojisi,[4] Hıristiyan Arkeolojisi[5] ve Afrika Arkeolojisi[6] ile karşıtlık oluşturmaktadır. Akademisyenler ve Amerikan Klasik Arkeolojisi ile ilgilenen amatörler daha çok arkeolojinin genel tarihi ve Yunanistan'ın keşfi,[7] Atina'daki Amerikan Klasik Çalışmalar Okulu[8] ve Roma'daki Amerikan Akademisi[9] tarihi gibi özel temalarla yapılmış çalışmalar üzerine sınırlı tartışmalarla yetinmek durumunda kaldılar. Biyografiler ve otobiyografiler enderdi ve sınırlı alanı kapsıyordu.[10] Yayınlanan bir kaç önemli kazının öyküsü de aynı şekildeydi.[11] Amerikan Arkeoloji Enstitü-

---

1 Willey ve Sabloff 1980; Meltzer, Fowler, ve Sabloff 1986.

2 Daniel 1962, 1976; Grayson 1983; Graslund 1987.

3 Wilson 1964.

4 Lloyd 1980; Kuklick 1996.

5 Frend 1996.

6 Robertshaw 1980.

7 Stoneman 1987.

8 Lord 1947; Meritt 1984.

9 Valentine ve Valentine 1973.

10 Dyson 1994. Sadece Richard Seager (Becker ve Betancourt 1997) ve Harriet Boyd Hawes tüm biyografileri aldılar ve Hawes için olanı, bir aile üyesi tarafından yazıldı (Allesbrook 1992). *An Encyclopedia of the History of Classical Archaeology*'nin (1996; bundan böyle *EHCA* olarak belirlendi) en son basımı, önemli bir yeni referans aracı sağladı.

11 Camp 1986; Hopkins 1979.